

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

kunta

Vastaajatahon virallinen nimi

Savonlinnan kaupunki

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Hallintojohtaja-kaupunginlakimies

puh. 044 417 4041

aki.rasimus@savonlinna.fi

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Savonlinnan kaupunginvaltuusto 14.9.2020

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Mikäli Savonlinna siirtyy aluejaossa Pohjois-Savoon, voidaan alueen väestön terveys- ja hyvinvointieroja kaventaa ja palvelujen yhdenvertaista saatavuutta parantaa. Tämä toteutuu osana yliopistosairaalaa, jossa on kattavat palvelut alueen väestön tarpeisiin. Palvelujen yhdenvertainen saatavuus paranee.

Mikäli Savonlinna joutuu jäämään Etelä-Savon sote-maakuntaan, ei koko maakunnassa ole laajan päivystyksen sairaalaa. Tämä tarkoittaa siirtokuljetuksia Pohjois-Savoon ja ensihoidon lisäyksiköiden perustamista sekä asukkaille hankaluuksia ja lisäkustannuksia.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Vastaus on myönteinen, jos pelastustoiminta Itä-Savon osalta siirretään Pohjois-Savoon, mikä mahdollistaa myös alueellisesti saavuttaa hyödyt ja synergiaedut, joita uudistuksella tavoitellaan.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Päätöksenteko etäännyy alueen asukkaista väistämättä, kun maakuntavaltuusto korvaa nykyiset päätöksentekaelimet kunnissa ja kuntayhtymissä. Kansanvaltaisuutta voidaan parantaa peruskuntien kuulemisella useammin kuin nyt lakiluonnoksessa on kirjattu. Sote-maakunnan ja sen alueen kuntien olisi neuvoteltava useammin kuin kerran valtuustokausittain niiden tehtävien hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta.

Demokratian toteutumiseksi on erittäin tärkeää, että sote-maakunnan ylin päätöksentekaelin valitaan suorilla vaaleilla. Vaalit tulee järjestää niin, että kuntalaisille syntyy selkeä käsitys siitä, mihin asioihin vaaleilla voi vaikuttaa ja miten eri kunnat tai alueet ovat siinä edustettuina. Vaaleista tulee olla tarpeeksi ymmärrettävää informaatiota saatavilla valtakunnallisesti. Vaalien lisäksi kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamiskanavia tulee olla käytössä kaikissa maakunnissa. Maakuntavaltuuston päätöksenteossa voitaisiin käyttää äänivaltaleikkuria.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä pääosin

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

kyllä pääosin

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

ei pääosin [Lakiluonnoksessa on kuvattu selkeästi erilaisia osallistamiskeinoja, jotka tulee sisällyttää sote-maakuntastrategiaan, joiden toteutumista tulee seurata kuntatapaamisten yhteydessä. Savonlinnalaisten enemmistön kanta on, että Savonlinnan talousalue asukkaineen ja sote-toimintoineen siirtyvät Pohjois-Savon sote-maakuntaan. Alueella on jo selvitetty sote-maakuntalakiesityksen hengessä asukkaidenmielipidettä sote-maakuntasuunnasta. Asiasta järjestettiin Savonlinnassa kansalaisyksely, jonka tulos osoitti selkeän enemmistön olevan Pohjois-

Savon kannalla. Tässä on oivallinen tilaisuus toteuttaa jo nyt päätöksenteossa - lain eduskuntakäsittelyssä - sote-maakuntalain osallistumisoikeuden käyttöä.]

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei pääosin [Yhteistoiminnan säätely näyttää hyvinkin väljältä, jossa kunnilla ei ole roolia. Mikäli maakunnan kyky järjestää ja tuottaa laissa säädetyt tehtävät on heikko, voi seurauksena syntyä kuormittavia yhteistyöjärjestelyjä. Huonosti toimiva ja laajan yhteistoiminnan varaan rakentuva maakunta pitää yhdistää toimivaan. Sote-uudistuksen ratkaisun piti olla itsenäiset sote-maakunnat, ei uudet yhtymärakennelmat, jotka aikaansaavat kallista ja turhaa hallintoa sekä byrokratiaa, joka ei edesauta asukkaiden hoitamista eikä lisää yhdenvertaisuutta. Sote-maakunnan ei pidä olla itseisarvo silloin kun on kyse alueen asukkaiden terveydestä ja hyvinvoinnista.]

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei pääosin [Ehdotettu lainsäädäntö ohjaa maakuntien taloudenhoitoa pääosin tarkoituksenmukaisesti. Sote-maakunnan rahoituksessa riskit kohdistuvat perusteena oleviin erilaisiin tarvekertoimiin, jotka eivät välttämättä turvaa alueiden erilaiselle ja eri tavoin muuttuvalle väestölle tarpeellisia resursseja ja palveluita. Tämä on osin tunnistettu laissakin, mutta vaatii vielä muutoksia. Saaristokertoimen painoarvoa tulee nostaa. Suurin rahoitusriski tulee henkilöstön palkkojen harmonisoimisesta. Tarkoituksenmukaisuuden ja ohjauksen vaikutuksen ratkaisevat rahoituksen luotettavuus ja ennakoitavuus. Kaavamaisuus ja pelkkä laskennallisuus saattavat jättää huomiotta sote-maakunnan toimintaympäristön ja johtaa siten jonkin asteiseen realismiin vajeeseen. Rahoitusmallin ei tule sisältää sellaisia sote –menojen kasvua hillitseviä mekanismeja tai leikkureita, joilla vaarannetaan palveluiden yhdenvertainen saatavuus. Rahoitusmallin on turvattava maakuntien mahdollisuudet selvittää niiden lakisäätteisistä velvollisuuksista kaikissa tilanteissa.]

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

ei

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

§ 14 Sote-maakunnan ja sen jäsenkuntien tulee neuvotella yhteistyöstä useammin kuin esityksessä mainitun vähintään kerran valtuustokaudessa. Neuvotteluja tulisi olla vuosittain.

5 Luku maakunnan asukkaiden osallistumisoikeus

28-34 §:t

Laki luonnoksessa on mainittu useita erilaisia vaikutuskeinoja, mutta ne ovat vain esimerkkejä. Kansalaisten vaikuttamismahdollisuuksista tulee olla laissa selkeät kirjaukset ja mahdollisuus osallistua kaikilta Sote-maakunta kuntien alueilta tasapuolisesti.

Laissa tulee ottaa myös selkeämmin huomioon Sote-maakunnan asukkaiden yhdenvertainen palvelujen saatavuus. Tämä tulee ottaa huomioon erä-alueen etäisyydet. Asiaan otetaan kantaa sote-järjestämislain 4 §:ssä, mutta tämä on syytä myös kirjata sote-maakuntalakiin

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Maakuntalaki siirtää erittäin merkittävän osan päätöksentekoa kunnalliselta itsehallinnolta Sote-maakuntaan. Sote-maakunta on uusi julkisen talouden toimija, jota ohjataan ylhäältä alaspäin. Kuntien kanssa maakunta neuvottelee valtuustokausittain - riittääkö tämä maakunnan

näkökulmasta? Tässä yhteydessä tulee luoda kattava seurantajärjestelmä, jonka avulla kunnat voivat seurata asukkaiden sote-palvelutarpeiden toteumaa.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä pääosin [Järjestämislailla säädettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja eri-koistason palveluiden kokoamisesta yhdelle järjestäjälle sote-maakunnalle, mikä mahdollistaa monisuuntaisen integraation toteutumisen]

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

ei pääosin [Lailla tulee selkeästi määritellä maakuntien vastuu huolehtia lakisääteisistä sote-tehtävistä ja palveluiden toteuttamisesta yhdenvertaisesti sekä palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta.]

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

ei pääosin [Kuntien vastuulle tuleva hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen määrittelyn tulee olla selkeä ja konkreettinen. Sote- maakuntien ja kuntien työnjako ja vastuu järjestöjen toiminnan tukemisessa ja rahoituksessa on määriteltävä. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen toiminnan rahoitus tulee olla maakuntien vastuulla.]

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin [Erityisesti 8 §:n 2. mom.:n vaatimukset herättävät vakavan epäilyn ja epäluottamuksen yhdenvertaisuuden toteutumisesta, mikäli Savonlinnan alue suuntautuu Etelä-Savon sote- maakuntaan.]

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei kantaa

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

kyllä pääosin

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä pääosin

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [Yhteistyöalueita koskevaa yhteistyösopimusta on syytä tarkentaa ja sen laatimista valvoa ministeriöstä käsin. On hyvä, että valtioneuvostolla on päätösvalta sopimuksesta, mikäli alueen sote- maakunnat eivät pääse asiassa yhteisymmärrykseen, koska sopimukseton tila voi vaarantaa riittävän sosiaali- ja terveydenhuollon toteutumisen. Varautumista ja häiriötilanteiden osalta tämä yhteistyösopimuksen voimassaolo on erityisen tärkeää. Joustavoittamalla keskittämissetusta siten, että keskittämissetuksessa mahdollistetaan poikkeaminen keskittämissetuksen minimimääristä, mahdollistaisi se työjaosta sopimisen.]

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

kyllä

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

4 § Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

§:n 1. mom on toteamus yhdenvertaisesta palveluiden toteuttamisesta ja lähellä asiakasta. Tältä osin tulee palvelut tuottaa siten, että asiakkaalle ei tule kohtuutonta välimatkaa palvelun saamiseksi.

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ympäristöterveydenhuollon tulisi olla edelleen osa perusterveydenhuoltoa.

Itä-Savossa on edelleen tuotantotiloja, joiden osalta pitäisi pystyä reagoimaan nopeasti syntyviin ongelmiin mm. Salmonella, vesien saastuminen ym.

Ympäristöterveydenhuollolla on suuri vastuu ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon, johon voi mainita asumisympäristön, sisäilmaongelmat, sekä kaikki muut ympäristölle uhkana olevat haitat.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

ei kantaa

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

kyllä pääosin [Joidenkin tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin yhden tai useamman maakunnan vastuulle on tarkoituksenmukaista alueellisista erityistarpeista tai osaamisen keskittämistarpeista johtuen.]

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

Valtakunnan rajamaakunnat.

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

-

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

kyllä [Maakuntajaon tulee olla hallituksen esityksen mukainen.]

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

kyllä

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

Pohjois-Savon maakuntaan [Savonlinnan väestö on maan keskiarvoa iäkkäämpi ja vähenevä. Syntyvyys on maan pienintä. Yli 65 vuotiaiden osuus väestöstä on suuri ja 17 vuotiaiden ja sitä nuorempien osuus on maan pienin. Sairastavuus on suurta - ikävakioimaton sairastavuusindeksi on maan sairaanhoitopiirien 6. korkein - 121. Vuosina 2019 -2035 Itä-Savon sairaanhoitopiirin alueella yli 70 - vuotiaiden määrä kasvaa noin 40%, mikä vaikuttaa myös sosiaali- ja terveystalouden tarpeeseen, joten erikoissairaanhoidon palvelujen tarve säilyy merkittävänä osana sote-palveluita. Savonlinnan maantieteellinen asema luo omat haasteensa palvelujen tuotannolle. Savonlinnan seutu on harvaan asuttu, vesistöinen ja saaristoinen. Saaristoisuus aiheuttaa palvelutuotannon lisäkustannuksia vuosittain useita miljoonia euroja. Etäisyydet ovat pitkät, mikä suoraan vaikuttaa mm. kotiin tuotavien sote-palveluiden ja pelastustoimen kustannuksiin. Alueella on erittäin paljon päivystävien terveystalouden kysyntää kasvattavaa teollisuutta, loma-asutusta ja matkailua. Savonlinnan kaupunginvaltuusto on tehnyt sote-tuotantosuuntavalintapäätökset Pohjois-Savoon 30.3.2015 ja 17.10.2016. Näiden valtuustopäätöksien pohjalta Itä-Savon sairaanhoitopiiri on tehnyt aktiivista yhteistyötä mm. rakentamalla laadukkaita, vaikuttavia ja suoria asiakaslähtöisiä palveluketjuja erikoissairaanhoidon palveluiden osalta. Nämä erikoissairaanhoidon palveluketjut ovat olleet äärimmäisen merkittäviä asukkaidemme erikoissairaanhoidon terveystalouden täyttämiseksi. Lisäksi 28.10.2019 Savonlinnan kaupunginvaltuusto päätti, että Itä-Savon sairaanhoitopiiri voi jatkaa valmistelua erikoissairaanhoidon, sekä jatkossa myös perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden turvaamiseksi ja kehittämiseksi Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kanssa. Lisäksi valtuusto päätti esittää sosiaali- ja terveysministeriölle Savonlinnan kaupungin osallistumisesta Pohjois-Savon sote valmisteluun ja Savonlinnan kaupunki yhdessä alueen kuntien ja Itä-Savon sairaanhoitopiirin kanssa osallistuu Pohjois-Savon maakuntasoten valmisteluun. Ennen ko. päätöstä Savonlinnan kaupunki toteutti kuntalaiskyselyn, jonka tulos osoitti selvästi, että lähes jokainen vastaajista valitsi sote-suunnaksi Pohjois-Savon. Ennen nyt lausunnoilla olevaa sote-lakiesityspakettia Itä-Savon ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirit ovat selvittäneet erikoissairaanhoidon yhdistämistä. Itä-Savon ja Pohjois-Savon erikoissairaanhoidon yhdistämisestä julkaistiin loppuraportti 1.10.2019. Yhdistämiselvitys on varsin seikkaperäinen huomioiden palvelut, toiminnan sekä talouden ja myös alueellisia vaikutuksia Sosterille. Itä-Savon ja Pohjois-Savon erikoissairaanhoidon yhdistämisen vaikutukset nähdään Itä-Savolle lyhyellä ja pitkällä aikavälillä positiivisina. Yhdistyminen siirtyi odottamaan laajempaa sote-uudistusta. Selvitysten ja kokemusten pohjalta voidaan todeta, että Pohjois-Savon sote maakunnassa on paremmat edellytykset säilyttää Savonlinnassa laintarkoittama erikoissairaanhoidon sekä perusterveydenhuollon yhteispäivystyksen ylläpitävä sairaala, jossa toteutetaan myös nukutuksessa tapahtuvaa leikkaustoimintaa. Pohjois-Savon sotemaakunnassa nykyisten Itä-Savon sairaanhoitopiirin ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin Savonlinnan ja Kuopion sairaaloiden toimintavolyymit yhteenlaskettuna ovat niin isot, että niistä voidaan tehdä molempia sairaaloita tukeva työnjako nykyinen päivystys- ja keskittämisesetus huomioiden. Etelä-Savossa työnjakoa on yritetty valmistella jo vuosien ajan mutta toimenpiteiden kokonaismäärä on niin pieni, että ei ole mahdollista toteuttaa sellaista työnjakoa joka tukisi kahden päivystävän ja leikkauksia

tekevän sairaalan ylläpitämistä. Nykyinen terveydenhuoltolaki §50 mahdollistaa sellaisten sairaanhoitopiirien, joissa on yliopistollinen sairaala, omalla päätöksellään ylläpitää useampaa yhteispäivystyksikköä omien sairaaloiden yhteydessä. Muilla nykyisillä sairaanhoitopiireillä ei ole tätä mahdollisuutta. Terveydenhuoltolaki päivitetään kun / jos sote-lakipaketti hyväksytään eduskunnassa. Tämän hetken tiedon mukaan jatkossakin juuri ne sairaanhoitopiirit, joissa on yliopistollinen sairaala voivat ylläpitää useampaa yhteispäivystyksikköä. Tämä mahdollistaa myös päivystävän sairaalan toiminnan jatkumisen Savonlinnassa. Henkilöstön ja erityisesti erikoislääkäreiden saatavuus Etelä-Savossa on vaikeutunut merkittävästi. Erikoislääkäreitä on saatavissa riittävästi Savonlinnan keskussairaalaan vain Kuopion yliopistollisen sairaalan tuella. Olemalla suoraan osa yliopistollista sairaalaa on mahdollista hyödyntää Kuopion sairaalan henkilöstöä sekä peruskoulutettavia lääkäriopiskelijoita että erikoistuvia lääkäreitä Savonlinnassa. Olemalla osa yliopistollista sairaalaa myös rekrytointi on helpompaa. Savonlinnan keskussairaalan ollessa osa Kuopion yliopistollista sairaalaa voidaan käytännössä alueemme väestön koko erikoissairaanhoidon palvelu tuottaa omassa organisaatiossa yliopistollisen sairaalan hoitokäytäntöjä ja hoitopolkuja noudattaen. Näin alueemme väestö saa hoitoa tulevaisuudessakin joka pohjautuu viimeisimpään ja laadullisesti parhaimpaan tietoon sekä osaamiseen. Potilaiden hoitopolut ei myöskään näin kulje turhaan useamman sairaalan kautta. Yhden organisaation sisällä voidaan toiminta optimoida koskien asiakkaille kohdentuvia palveluita mutta myös kaikkia tukipalveluita kuten ICT, talous- ja henkilöstöpalveluita, ruokahuoltoa, materiaalikeskusta, sairaala-apteekkia, teknisiä- ja tekstiilipalveluita. Näin on saavutettavissa myös merkittävää kustannustehokkuutta isossa organisaatiossa kun sote-maakunnan väestöpohja alkuvaiheessa on jopa lähes 300 000 asukasta. Mikäli Savonlinnassa ja Savonlinnan seudulla ei ole päivystävää sairaalaa, vaikutuksia on paljon ja niillä on vaikutusta kuntalaisten hoitopolkujen toteuttamiseen sekä aluetalouteen. - erikoislääkäripäivystys loppuu - ei päivystysleikkauksia - ei erikoislääkäreitä eikä erikoissairaanhoidon osastoja - nykyisen erikoislääkäripäivystyksen noin 40 päivittäistä potilasta kuljetetaan muualle - perusterveydenhuollon konsultointi erikoissairaanhoidon kanssa vaikeutuu - potilaiden matkat erikoislääkäripäivystykseen pitenevät - akuuttitoimenpiteiden puuttuessa Savonlinnassa kuolleisuus lisääntyy - turvallisuus heikkenee mahdollisissa suuronnettomuuksissa. Savonlinna on teollisuus- ja matkailukaupunki. - asukkaiden kustannukset ja työajan menetykset kasvavat - omaisten vierailut potilaiden luona vaikeutuvat - erikoislääkärit ja erikoissairaanhoidon hoitajat perheineen muuttavat pois Savonlinnasta - lääkärin rekrytointi vaikeutuu myös perusterveydenhuoltoon - radiologia, laboratorion toiminta ja ICT käytännössä hiipuisivat lähes kokonaan - toimitilojen tarve vähenee ja vapautuville sairaalataloille ei ole kysyntää - vetovoima yritysten sijaintipaikkana ja ihmisten asuinpaikkana heikkenee merkittävästi - eläkkeelle siirtyneiden paluumuutto tyrehtyy - sairaanhoitajaopiskelijoiden, fysioterapeuttien ja jalkaterapeuttien harjoittelupaikkoja ei ole - em. työvoiman saatavuus vaikeutuu - suora henkilöstövähennys on 487 henkilöä - välilliset vähennykset 297 henkilöä - yhteensä - 784 henkilöä - esh:n palkkatulon vähennys 25,6 m€ - välilliset vähennykset 4,03 m€ - yhteensä hieman yli - 29,6 m€ - kulutusmuutokset vuositasolla noin - 7,6 m€ - kunnallisverotulot välillisine muutoksineen noin - 5,9 m€ - valtionosuudet opetus- sekä sosiaali- ja terveysturvaan vähenevät väestön pienenemisen ja menetettyjen työpaikkojen vuoksi - kuntakohtaiset kustannukset eri palveluissa vähenevät laskennallisesti ja syntyy nettosäästöä - valtionosuudet vähenevät noin 25,5 %, kustannussäästö edellyttää sopeuttamista Itä-Savon ja Pohjois-Savon yhdistymisen vaikutukset nähdään Savonlinnalle lyhyellä ja pitkällä aikavälillä positiivisina: - asukkaiden matkat päivystykseen ja erikoissairaanhoidon palveluihin eivät pitenisi nykyisestä - alueen vetovoima vahvistuu - terveysturvallisuus paranee - Sosterin henkilöstö vähenisi, mutta varsin maltillisesti - sairaanhoitajien, fysioterapeuttien ja jalkahoitajien koulutus on turvattu - jatkokoulutusmahdollisuudet erikoistuville lääkäreille]

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

ei pääosin

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei [Vuokra-ajan loputtua kunnille jääville kiinteistöille on vaikea löytää järkevää käyttöä ja niiden myynti on vaikeaa. Kunnille aiheutuu voimakkaat taloudelliset rasitteet. Kunnille mahdollisesti jäävistä käyttämättömistä kiinteistöistä aiheutuva taloudellista rasitusta, tulee kuitenkin kompensoida osana kuntien valtionavustuksia koskevien säädösten uusimistyötä siten, että ratkaisumallit ovat valmiina osana voimaantulolakipakettia.]

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

ei

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei pääosin

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

ei

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

ei pääosin [Aikataulullisesti voi tulla ongelmia aloittaa uudistus vuoden 2023 alusta.]

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Voimaanpanolain 4 luku § 21

Lähtökohtaisesti kaikki kuntien omistamat sotetoimitilat tulee siirtyä sote-maakuntien omistukseen ja laissa tulee määritellä sote-maakuntien lunastusvelvollisuudesta sekä lunastushinnasta, joka voisi olla esim. tasearvo.

Mikäli sotetoimitilat eivät siirry sote-maakunnalle, niin laadittava vuokrasopimus tulee olla huomattavasti pitempi, esim. vähintään 10 vuotta.

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

-

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

ei pääosin [Valtion rahoituksen periaatteissa pitäisi huomioida paremmin asukastiheys, ikärakenne, ikääntymiseen liittyvä diagnostiikka ja saaristoisuus. Saaristokertoimen osuutta tulee nostaa, koska saaristoisuudesta aiheutuu vuositasolla merkittäviä lisäkustannuksia palvelujen järjestämiselle.]

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei [Saaristokertoimen osuutta tulisi nostaa, koska se aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia. Ikärakenteen painotus on liian pieni, koska vanhustenhuolto tulee maksamaan vuosi vuodelta enemmän. Vanhusten määrän kasvu, hoitoisuuden vaativuus ja hoitajamitoitus kasvattavat kustannuksia.]

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei pääosin [Saaristoisuus liittyy pelastustoimen tehtävien rahoitukseen, jossa asukastiheys on arvioitu 5 %:n painotuksella. Asukastiheyden painotuksen voisi muuttaa 10 %:iin ja ottaa siinä lisänä huomioon ikärakennetekijän ja vesistöt. Saaristoisuus aiheuttaa vuositasolla merkittävät lisäkustannukset palvelujen järjestämiselle.]

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

kyllä

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

ei

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

-

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

ei

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

ei

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

-

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

-

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

-

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

-

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

kyllä

73. Pidättekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

kyllä pääosin

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

ei pääosin

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

kyllä pääosin

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

ei

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

Pohjois-Savon sote-maakunta

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Uudistuksessa on turvattava sopimuspalokuntien asema, koska niillä on ratkaisevan tärkeä rooli erityisesti harvaan asutuilla seuduilla mm. ensivastetoiminnan järjestämisessä.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Rasimus Aki
Savonlinnan kaupunki